אסתר

(פראגמענט)

פון ראסין ס הראביזיטישע פאעמע "אסתר"

אסתר צו אחשורוש

אונזער גרויזאמער שונא בעשולדיגט אונז איצט.
המן הרשע מיט די צייהן אויף אונז קריצט.
זיין קאפ איז שלאנג. זיין הארץ איז גיפט.
שנאה און קנאה איז דאס וואס ער טריפט:
ער גיט זיך ארויס פאר א פריינד פון לאנד.
איז ניט מעהר אויסען ווי דיין איינענע שאנד:
צו פערניכטען די פרעמדע. האט ער געשוואָרען
און אויף אונז אנרייצען זיין מאיעסטעט'ס צארן.
אבער צי בין איך דען די לענינגין ניט דעם זעלביגען וועה?
צי פיהל איך אין מיין הארץ ניט דעם זעלביגען וועה?
דעם שרעקענס־בעפעהל, ער האט דיך גערעטהען.
דאס אידישע פאלק פון דיין לאנד אויסצורעטען.

אך! — — — — — — — — — — — —

איך וועל זיצען אין מיין פאלאץ פון פראכט און גלאנץ.
אויף מיין קאפ וועל איך טראגען א קרוין און א קראנץ
ווי אויספיהרען וועט מען אין דרויסען דיין שטראף.
מיינע ברידער און שוועסטער צו שלאכטען ווי שאף.
אין נאמען פון א הערשער וואס אין ערעל און גוט.
וועט מען פון מיין פאלק פערגיעסען דאס בלוט.
אט דא איז דעם פאלאץ פון פערגעניגען און לוסט.
דא טער אנגעצונדען א פייער איז יעטוועדע בריסט
א פייער פון מארד, פון רויב און פון ראכע
צו פערניכטען מענשען, הילפלאוז, שוואכע.
איז יאס זיינען מיר דען שולדיג? דערפאר וואס מיר לעבען!
דאס איז דאך פון נאט א מתנה דעם מענשען געגעבען!
וואס וויל ער פון אונז האבען אט יענער בעטריגער?
צי דען מען דען אנזייטיג אז מיר זיינען קריעגער.
וואס שטעלען אלס מורדים זיך געגען דיין קרון?
צי פארערען מיר דען פאר זיך א 'בעזונדערן לוין?
איז דען פאראן א פאלק, צווישען פעלקער פיעל,
דאס זאל ליידען ווי מיר אזוי, אין דער שטיל?
מיר ווייגען א פאלק געלערנט צו ליידען,
מיר מאנגען אין צרות אין ווייגען אין פריידען.
מיר ווערען געפלאנגט אין יעטווערען לאנד
דאך שוצט אונז שטענדיג א גנהיימער האנד.
זיין מיר האלטען שוין באלד ביים אונטערגאנג.
ווערען מיר פלוצלונג דערהויבען צום העכסטען ראנג.
פאר אונזער גליבען ליידען מיר אימער
שונאים פערשאפען אונז 'דערפאר' חומער.
מיר גליבען אין נאט וואס האט בעשאפען די וועלט
אין דער העכסטער קראפט פון דער נאטור וואס עס קוועלט.
אונזער נאט האט קיין הערפער און ניט קיין געשטאלט.
ער איז ניט די גרויזאמע קראפט פון דעם גוואלד.
ער איז די מיטה פון דעם לעבען, פון ליעבע, רחמנות.
ער איז דער נאט פון יתומים און אלע אלמנות.
ער זעהט וואס עס טהוט זיך איינוויינינג אין מויער.
ער הערט דעם הארצענס־שפרוך, ווען אפילו ניט מיט'ן אויער.
אבער דר פעלקער, זיי קענען אט דאס ניט פערשטעהן
און גרויזאמע טהאטען אויף אונז זיי בעגעהן.
זיי מאכען זיך געטשקעס מיט די איינענע הענט
און הענגען זיי אויף ביי זיך היי ווענט.
זיי בוקען צו זיי זיך און ווילען ניט פערשטעהן.
אז דאס פערגעטערן זיי זיך נאר אליין.
פאר נאט דעם בעהייטען, דעם אירען זיי האסען
"ער איז נאטלאז", זיי זאגען אין פון איהם זיי שפאסען
דאס איז דער ענגער קוואל פון עדשטען שטרייט.
וואס האט זיך נאכהער צושפרייט אין ימים ווייט.
אז אנדער ארט לעבען איז פאר אונז אויסערוועהלט
מיט אונזערע געזעצען זיינען מיר פון זיי אבגעטיילט.
מיר לעבען צווישען זיי פון איין מוטער די קינדער.
מיר זיינען צווישען אין דער וועלט, דאך מיר בלייבען בעזונדער

אונזער הארץ איז געניינגט צו אונזערע פריינד
אין אז אבגעגייגט פון אונזערע פיינד.
די קריעג איז גרויס, שטארק איז דער האס.
ס'שטירבט דער שונא אויף אונז מיט זיין כעס.

— — — — — — — — — — — —

אז איצט וועסט מיך פרעגען. וואס מיין בענעהר איז?
אך קעניג, מיין קעניג, מיין הארץ ווי עס שווער איז!
נענג אייך צו צינדען פון שנאה דעם פלאם.
נענג אייך צו פלאגען מיין פאלק און מיין שטאם.
האלט אונז פאר מענשען מיט געפיהל און מיט הארץ
ווייל אונז פאר מענשען מיט עפיהל און מיט הארץ
מיר ליעבען און האסען אזוי ווי יעדער פון אייך.
מיר זיינען געבארען פון פרויען אלע צוגלייך.
אך! אייערע פערך און הינט האלט איהר זיי טהייער
און אייערע ברידער־מענשען ברענט איהר איז פייער!
אייער'ן פיס פון א מענשען זיינען מיר אלע געבארען
אבער מיט פערשיעדענע מאסעס זיינען מיר פערצוינען געווארען.

פרובט אונז אזן זעהט אויב מיר זיינען ניט ווי איהר,
אויב מיר מענען נישט שטרעבען און האפען אהן שיער.
אויך אזוי ווי איהר האפען מיר צו זיין פריי,
כאטש מיר זיינען צו אונזער הענג געטריי.
"א נאלדענע צוקונפט שטעהט פאר אונזער אומה".
אט דאס איז אין בעבער פון גאל. דער טראפען נחמה.
מיר שטעהען פאר נאט און בעטען מיט טרעהדען.
ער זאל אונז קיין ציון צוריק אומקעהרען.
מיר בעטען צו נאט אויך פאר דיין מלוכה
אויך פאר דער נאנצער מענשען־משפחה.
איך בעט דיך דערויבער מיין קעניג, מיין הארר.
מיין פאלק די אידען, איז אין א גרויסען נעפאהר.
צווישען דעם ראטה פון אונזער שונא המן.
און מיט גנאד בעשיצען זאלסטו יעקב'ס זאמען.

— — — — — — — — — — — —

די ביזט דאך א גרויסער קעניג, א גרויסער זיעגער.
וואס זאלסטו געפיהרט ווערען פון א בעטריגער?

כרמל קאניאק און ווייגען צו פערשיעדענע פרייזען. סיטי און קאונטרי אירדערס פינקטליך אטענדעט.

די גרעסטע ליקער הענדלער אין קענעדע

B. RAM & COMPANY, INC.

289—291 סט. דאמיניק סטריט

ברענטש 73-1171 מיין סטריט מאנטרעאל, קוו.

די ביזט דאך א הערשער פון אזוי פיעל לענדער,
טא וואדום זאל דיין כבוד פערפלעכט זיין פון שענדער?
איבער די לענדער פון פרס און מדי ביזט קעניג,
מייליאנען מיט מענשען זיינען צו דיר אונטערטהעניג,
אשור און הודו האסטו בעזיעגט.
צפון אז מזרח אונטער דיין מאכט לייגט.
פון איין ים צום צווייטען דיין עפיהל גרייכט
אויסגעפיהרט ווערט ער פון איינע קצעט.

— ווייסטו מיין קעניג וואדום דאס איז אזוי?
הער זיך וואס ס'רעדט. דיין אונטערטהעניגע פרוי:
דאס זאלסטו אימער האבען איז געדאנקען.
אז פאר דעם אלעם האסטו דעם אידען צו פערדאנקען.
דאס איז געווען מרדכי דער איד פון שושן הבירה!

אחשורוש:

מרדכי? — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

(איבערזעצט פון **יונה ספיוואק**.)

בר מצוה

איז דער ענטפער צום רעטעניש פון לעצטען זונטאג.

פאלגענדע האבען געטראפען:

מרס. האלפעריין 231 בעווערלי סט.
מרס. פרענער, קארנער עלם און עליזאבעטה סט.
מיס נחמל ליטנער 9 גלענבריילי סט.
אברהם כהן 185 מארקהעם סט.
ישראל ראטערמאן 83 ליפינקאט סט.

די זיכערסטע מעטשעס אין דער וועלט

און אויך די ביליגסטע זענען

עדיע'ס

"סיילענט 500־טע"

זיכערסטע דערפאר ווייל זיי זענען איינגעטיקען אין אזא כעמישער פלי קיגקייט וועלכע מאכט דאס האלץ "טויט". דער מעטש ווערט באלד אויסגלאשען, ביילינגטע וואדוס עס זענען פאראן מעהר גוטע מעטשעס פון אזא באקס ווי איז אירגענד וועלכער אנדערער באקס, איינס'ן מארק — די עקאנאמיע פון מלחמה צייט און אייער איינענער נוטער פארשטאנד וועלען אנווייזען אויף דער נייטיג קייט צו קויפען ניט קיין אנדערע ווי ערעיס מעטשעס.

THE E. B. EDDY CO., LIMITED
HULL - CANADA.

אמת'ע דיאמאנטען מזומן

אדער קרעדיט

זייט זיכער צו קויפען ביי אונז דיאמאנטען. מיר זענען דיי־רעקטע אימפארטירער פון דיאמאנטען. מיר האנדלען בלויז מיט דיאמאנטען. און מיר נאראנטירען אייך איינצושפארען וועניג־סטענס 20% אויף דעם וואס איהר קויפט. זייט זיכער צו זעהען אונזער גרויסען סטאק. מיר לאזען ארונטער א ספעציעלען דיסקאונט פון 10% פאר מזומן.

דזשייקאב בראס

15 טאראנטא ארהייד

געגענאיבער טעמפערענס סט.

מ. נרייזמאנס

ניו־יארק כשר וואורשט סטאר און דעליקאטעסען האלסייל און ריטייל

קאנטרי אירדערס דעליווערט

70—72 טשעסטנאט סטריט

טעלעפאן מיין 6203

ווייטער זריעה איבערנעפיהרט

לאנדאן אנטעריא, פעברואר 23

עס קומען אן בעריכטען פון'ם גאנצען גענענד ארום אז די ווינטער זריעה פון ווייץ איז פאלשטענדיג איבערגעפיהרט געווארען פון דעם בייטעגייט פון'ם ווינטער וואס האט אנגעהאלטען אין די לעצטע צוי וואכען. דאס וואס עס זענען צוערשט געווען רעגענס האט אראבגעשווענקט דעם שניי פון די פעלדער, ראן איז אנגעקומען דער גרויסער פרעסט און אויסגעפראָרען די גאנצע ווינטער זריעה.

פאלקס פעראיין סוויטירוננגען

ביי א ברית ביי מר און מרס שינדעל־מאן 64 ראבערטסאן סטריט איז געזא־מעלט געוואָרען דורך מר. וואסערמאן $9.25 דער בעל ברית האט געבראכט דאס געלד צום פעראיין.

אויף א תנאים ביי ברוך הימעל 253 אנטסטא עוועניו איז געזאמעלט געוואָרען דורך מר און מרס הימעל פון 195 דאר־האס סטריט 5 דאלאר, די כלה האט געבראכט דאס געלד צום פעראיין מיט אזן מרס הימעל האבען ביינגעשטיערט $1,50 צו דער סומע.

אויף א ברית ביי מר און מרס פלאנדערעלר 52 אקספארד סטריט איז גע־זאמעלט געוואָרען 11 דאלאר מיט הענדי מאנעוויטש. מר. גאלדבערג האבען גע־בראכט דאס געלד צום פעראיין.

ביי א ברית ביי מר און מרס משה מיטלגרוים 232 דאנדאס איז געזאמעלט געוואָרען $3.50 מרס גרינבלאט מרס מאנעוויטש, מרס. גאלדבערג האבען גע־בראכט דאס געלד צום פעראיין.

דער פאלקס פעראיין דאנקט אלע מנדבים און זאמלער און ווינשט מזל טוב אלע בעלי שמחות.

אברהם שער, פרעזידענט.
אליעזר משה קירשענבוים,
סעקרעטער.

119

סוויטירוננגען פון ת"ת עץ חיים

א ברית און פרוין חבן ביי יחיאל גרונבוים 14 סט. עדורד וואו חזן מאנא־וויטש איז געווען מוהל, דער לעצטער האט געמאכט אן אפיעל פאר די תלמוד תורה און עס איז געזאמעלט געוואָרען 10 דאלאר, מר. משה דאזענבערג האט גע־קויפט די געלד אויעקצוטראגען אין ת"ת.

א ברית ביי משה מיללגראם 232 דאנדאס געזאמעלט דורך רב ראזענבערג וואו ער איז אויך געווען מוהל 9 דאלאר. די קאמיטע ווינשט אלע מנדבים ווי אויך די בעלי שמחות מזל טוב.

יוסף שידלאווסקי, פרעז.
חיים וואלף שידלאווסקי, סעק.

2 24

פראנקרייכס צושטימונג צום ציוניזם

פארזעצונג פון פיידש 4)

מעמאראנדום איבער דער פראגע ווי אזוי מען קען לעזען דעם ציוניזם ניט צו בע־ריהרען דעם קריסטליכען פראבלעם פון די חיילינע ערטער. איך האב מיך דאן בע־ראטען מיט פנחס רוטענבערג און אן אנ־דער פרייגד און האב דערזיכערט דעם מע־מאראנדום וואו עס האט געהייסען, דאס אידען פערלאנגען גאנץ ארץ ישראל אויי־סער די שטעדט ירושלים, כית־לחם און נצרת, מיט חברון אלס הויפטשטאדט. זעלבסטפערשטענדליך האב איך דאס גע־טהון אין מיין נאמען און אויף מיינע אחריות אלס אונאבהענגיגער פרייוואט מאן. מר. זשיסקראן האט מיין מעמא־ראנדום גלייך אויעמגעשיקט מיט זיין הסכמה קיין פאריז און אזוי איז ער גע־ווען דער ערשטער פראנצויזישער דיפלא־מאט וועלכער האט געשטיצט די אידעע פון אידען־שטאאט. ער בעשטעטיגט דאס אליין אין זיינעם א בריעף צו מיר געשריבען דעם 18־טען דעצ. 1915:

"איך האב מיך געאיילט צו איבער־שיקען מיט דער נעכטיגער פאסט דעם טעקסט פון אייער נאטע וואס אנבטראנגט די פאדערונגען וואס אידען האבען אין ארץ ישראל".

ווייטער שרייבט מיר דער אמבאסא־דאר דאס ער וואלט עס געשיקט טעלע־גראפיש, אבער ער האט געהאט צו זא־גען, ספעציעל ווייל דער פראבלעם „שטעלט אין שפיעל צו פיעל אינטערעסען און גאצ'אנען" בבדי ער זאל קענען אין איינינגע טעג געלענט ווערען.

שוין דעם 7־טען יאנואר 1916 מעלדעט מיר דער אמבאסאדאר דאס דער מעמאראנדום אין אויפגענומען געווארען אבער ביי די איצטיגע אנגעלעגענהייטען קען די פראגע נאך ניט געלעזען ווערען מיט גוטצען און מען מוז א ביסעל אב־וואר־טען.

ווייטער שרייבט ער מיר דאס דער מיניסטער רעכענט דאס מיין צוריקקעהר קיין פאריז וועט גראדע זיין נוצליך. איך בין געקומען צוריק קיין פאריז אין אנ־פאנג מארטש 1916. איך בין בערופען גע־ווארען אין מיניסטעריום דעם אויסערען בכדי צו געבען מיין מיינונג און איך האב בעפעלעכעלט דאס א גרויסער טייל פון אידען

ד י ל ע ן

ארץ ישראל.

דערווייל האט מען מיר געענטפערט, דאס פראנקרייך קען נארגיס האבען נעגען דעם ווי באלד אידען ווילען דאס באמת אבער אבער אונטערנאציאנאלען גרינדען וועט מען דאס אבלעגען. שפעטער האט מען מיר צוגעזאגט דאס מען וועט אין דער מיניסטעריום אויסהערען די פיהרער פון ציוניזם און דאס איך וועל דעריבער אינ־פארמירט ווערען.

דערווייל האבען מיר אין ציוניסטי־שען „צענטראל קאמיטעט" פון פאריז גע־האט אויסצושטעהען דעם לעצטען קאמפף צו דערווייזען דאס די אידישע מאסען אפי־לו אין פאריז טיפא ווילען נאציאנאלע רעכ־טע אויף ארץ ישראל. די אידישע גע־נע־וואלטען שיין מסכים געווען דאס מען זאל ענטוויקלען די קאלאניזאציאן ווי עס איז געשטאנען אין א דאקומענט וועלכער איז געלעזען געווארען פון א פארזיער פראפעסאר אין נוי יארק. עס האט זיך אבער געהאנדעלט פאר אונז זיי פאר דער פראנצויזישער רעגיערונג צו ווייסען דעם נאנצען אמת: צו ווילען אידען א נאציא־נאלע היימלאנד אין ארץ ישראל ווי די אמת'ע ציוניסטען. ווי גוסטאוו הערוג, ווי דשאבאטינסקי וועלכער איז געווען ביי מר. דעלקאסע. טענה'ן אדער נור א בצוה ישוב, ווי לוסיען וואלף וועלכער איז אויך געווען אין פאריז אין פאריזער בעלי טובות ערקלערהרן דאס.

דערווייל בין איך גערופען געווא־רען צו מיין מחבטינגען אין אמעריקא. ווי ווייט דו נעגער פון ציוניזם האבען געפיהלט אז עס איז מיר געלונגען צו ברעג־גען די דיסקוטיע אויפלעהרינג. קען אויך בעווייזען דער פאלגענדער פאקט: מען האט מיך פערמסר'ט דאס דורך מיין אינ־בלום אויף די אידען אין מאראקא וועל איך ברענגען דערצו דאס די מאראקאנער אידען זאלען אפפאהרען אין ארץ ישראל, און מען האט א בעוויזיז דערצו דאס איך האב געהאלטען צו דעם שאפונג פון ציו־ניזם און העברעאיזם אין טונים". איך האב געהאט א וויכטיגע אונטערהרונג מיט דעם דעזידעראטום גענעראל ליאטי וועלכען עס איז מיר ניט שווער געווען צו בעווייזען דאס ניט מיר האבען געשאפען דעם ציוניזם זאנדערן די היסטאריע און דאס עס האנדעלט זיך פון א שטארקען שטראם וואס קוין צוים וועט איהם מעהר ניט אבהאלטען, אויף מיין ביזטע האב איך בעקומען א שריפטליכע דאקומענט איבער דער דאזיגער פערלוימ־דונג און מיין ראטע דאטירט פון דעם 25־טען נאוועמבער 1916.

אונטערדעסען האט מען מיין גע־זונדהייט פיעל געליטען אין מאראקא און איך האב כעשלאסען צו קומען צוריק אין ניי יארק אין ענדע פון דעם לעצטען ווינ־טער ווייל איך האב אנגענומען צו לעזען פארטרעגען אין דראפסי קאלעדזש און ראבינאקאל קאלעדזש.

איך האב געוואוסט דאס דער אמ־באסאדאר זשיסקראן האט אימער סימפאט־יזירט מיט דעם ציוניזם און דאס געווי־סע צווניק פרוינדע האבען געהאט די גע־לעגענהייט צו רעדען מיט איהם דער לעגענהייט האט ווייניגער ווי אזוי פיל מען קען לעזען דעם ציוניזם ניט צו בע־ריהרען דעם קריסטליכען פראבלעם פון די חיילינע ערטער. איך האב מיך דאן בע־ראטען מיט פנחס רוטענבערג און אן אנ־דער פרייגד און האב דערזיכערט דעם מע־מאראנדום וואו עס האט געהייסען, דאס אידען פערלאנגען גאנץ ארץ ישראל אויי־סער די שטעדט ירושלים, כית־לחם און נצרת, מיט חברון אלס הויפטשטאדט. זעלבסטפערשטענדליך האב איך דאס גע־טהון אין מיין נאמען און אויף מיינע אחריות אלס אונאבהענגיגער פרייוואט מאן. מר. זשיסקראן האט מיין מעמא־ראנדום גלייך אויעמגעשיקט מיט זיין הסכמה קיין פאריז און אזוי איז ער גע־ווען דער ערשטער פראנצויזישער דיפלא־מאט וועלכער האט געשטיצט די אידעע פון אידען־שטאאט. ער בעשטעטיגט דאס אליין אין זיינעם א בריעף צו מיר געשריבען דעם 18־טען דעצ. 1915:

"איך האב מיך געאיילט צו איבער־שיקען מיט דער נעכטיגער פאסט דעם טעקסט פון אייער נאטע וואס אנבטראנגט די פאדערונגען וואס אידען האבען אין ארץ ישראל".

ווייטער שרייבט מיר דער אמבאסא־דאר דאס ער וואלט עס געשיקט טעלע־גראפיש, אבער ער האט געהאט צו זא־גען, ספעציעל ווייל דער פראבלעם „שטעלט אין שפיעל צו פיעל אינטערעסען און גאצ'אנען" בבדי ער זאל קענען אין איינינגע טעג געלענט ווערען.

שוין דעם 7־טען יאנואר 1916 מעלדעט מיר דער אמבאסאדאר דאס דער מעמאראנדום אין אויפגענומען געווארען אבער ביי די איצטיגע אנגעלעגענהייטען קען די פראגע נאך ניט געלעזען ווערען מיט גוטצען און מען מוז א ביסעל אב־וואר־טען.

ווייטער שרייבט ער מיר דאס דער מיניסטער רעכענט דאס מיין צוריקקעהר קיין פאריז וועט גראדע זיין נוצליך. איך בין געקומען צוריק קיין פאריז אין אנ־פאנג מארטש 1916. איך בין בערופען גע־ווארען אין מיניסטעריום דעם אויסערען בכדי צו געבען מיין מיינונג און איך האב בעפעלעכעלט דאס א גרויסער טייל פון אידען

ד י ל ע ן

ארץ ישראל.

דערווייל האט מען מיר געענטפערט, דאס פראנקרייך קען נארגיס האבען נעגען דעם ווי באלד אידען ווילען דאס באמת אבער אבער אונטערנאציאנאלען גרינדען וועט מען דאס אבלעגען. שפעטער האט מען מיר צוגעזאגט דאס מען וועט אין דער מיניסטעריום אויסהערען די פיהרער פון ציוניזם און דאס איך וועל דעריבער אינ־פארמירט ווערען.

דערווייל האבען מיר אין ציוניסטי־שען „צענטראל קאמיטעט" פון פאריז גע־האט אויסצושטעהען דעם לעצטען קאמפף צו דערווייזען דאס די אידישע מאסען אפי־לו אין פאריז טיפא ווילען נאציאנאלע רעכ־טע אויף ארץ ישראל. די אידישע גע־נע־וואלטען שיין מסכים געווען דאס מען זאל ענטוויקלען די קאלאניזאציאן ווי עס איז געשטאנען אין א דאקומענט וועלכער איז געלעזען געווארען פון א פארזיער פראפעסאר אין ניי יארק. עס האט זיך אבער געהאנדעלט פאר אונז זיי פאר דער פראנצויזישער רעגיערונג צו ווייסען דעם נאנצען אמת: צו ווילען אידען א נאציא־נאלע היימלאנד אין ארץ ישראל ווי די אמת'ע ציוניסטען. ווי גוסטאוו הערוג, ווי דשאבאטינסקי וועלכער איז געווען ביי מר. דעלקאסע. טענה'ן אדער נור א בצוה ישוב, ווי לוסיען וואלף וועלכער איז אויך געווען אין פאריז אין פאריזער בעלי טובות ערקלערהרן דאס.

דערווייל בין איך גערופען געווא־רען צו מיין מחבטינגען אין אמעריקא. ווי ווייט דו נעגער פון ציוניזם האבען געפיהלט אז עס איז מיר געלונגען צו ברעג־גען די דיסקוטיע אויפלעהרינג. קען אויך בעווייזען דער פאלגענדער פאקט: מען האט מיך פערמסר'ט דאס דורך מיין אינ־בלום אויף די אידען אין מאראקא וועל איך ברענגען דערצו דאס די מאראקאנער אידען זאלען אפפאהרען אין ארץ ישראל, און מען האט א בעווי